

Státní závěrečná zkouška: Dějiny umění

Studijní plán: minor

Část SZZ: Dějiny výtvarného umění

Tematické okruhy:

Evropské a české umění středověku (1000–1500)

Evropské a české umění renesance a baroka

Umění 19. a 20. století

Část SZZ: Historiografie a metodologie

Tematické okruhy:

Historiografie dějin umění nebo Metodologie 20. století

Otázky k jednotlivým tematickým okruhům:

Část SZZ: Dějiny výtvarného umění

Evropské a české umění středověku (1000–1500)

1. Objednavatelé a recipienti středověkých uměleckých děl. Funkce uměleckého díla ve středověku.
2. Plánování, materiál a postupy na středověkém katedrálním staveništi. Vzdělání a kariéry stavitelů.
3. Technologie a materiály ve středověkém sochařství a malířství
4. Katedrála sv. Víta na Pražském hradě – nástin stavební historie, klíčové stavitelské osobnosti a jejich přístupy, některá specifika vnější i vnitřní výzdoby (kaple sv. Václava, jižní portál...)
5. Malířství 14. století v českých zemích – mistr Vyšebrodského oltáře, mistr Třeboňského oltáře
6. Sochařské dílo Petra Parléře – hlavní díla, jejich datace a význam pro podobu umění 2. poloviny 14. století i krásného slohu
7. Malířské dílo Mistra Theodorika – hlavní díla, jejich datace a význam pro podobu umění 2. poloviny 14. století i krásného slohu.
8. Sochařství tzv. krásného slohu – hlavní ikonografické typy, výtvarné rysy slohu, centra sochařství krásného slohu ve střední Evropě, používané materiály
9. Malířství tzv. krásného slohu v českých zemích – periodizace, charakteristika a proměna slohu do poloviny 15. století, některé významné památky (Třeboňský oltář, Roudnická madona, Svatovítská madona, památky knižní malby atd.)
10. Jan van Eyck a tzv. raný nizozemský realismus v malířství.

11. Pozdně gotická architektura ve střední Evropě – hlavní centra a osobnosti (Hans von Burghausen, mistři vídeňské hutě, Benedikt Ried a Anton Pilgram).
12. Sochařství závěru 15. století v Zápálpi – klíčová díla, jejich autoři a technologická i stylová charakteristika (Veit Stoß, Mistr Kefermarktského oltáře, Tilman Riemenschneider aj.).
13. Osobnost Albrechta Dürera a jeho vliv na umění doby kolem roku 1500 – předpoklady, klíčová výtvarná díla (grafika, kresba, malba) a teoretické spisy
14. Pozdně gotická sakrální architektura na bývalém rožmberském panství – hlavní památky, periodizace vývoje a stavitelé.
15. Sochařství a malířství kolem a po roce 1500 ve střední Evropě (Mistr Litoměřického oltáře, fenomén tzv. Podunajské školy, mistr IP, sochařství jižních a jihozápadních Čech).

Evropské a české umění renesance a baroka

1. Raná renesance v Itálii: Lorenzo Ghiberti versus Brunelleschi, Donatello, Verrocchio, Pollaiuolo, Brunelleschi, Alberti, Masaccio, Botticelli, Perugino, Mantegna, G. Bellini
2. Vrcholná renesance v Itálii: Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raphael, Giorgione, Titian
3. Pozdní renesance v Itálii: Rosso Fiorentino, Jacopo da Pontormo, Parmigianino, Correggio, Veronese, Tintoretto, Giovanni da Bologna, Andrea Palladio, Giacomo della Porta
4. Německé malířství a grafika po Albrechtu Dürerovi: L. Cranach st, Albrecht Altdorfer, Hans Baldung Grien, Hans Holbein ml. a Pieter Brueghel st.
5. Barokní umění v Itálii: Caravaggio, Artemisia Gentileschi, A. Carracci, Pietro Cortona, Andrea Pozzo, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Gaurino Gaurini
6. Malířství 17. století ve Španělsku: El Greco, Diego Velazquez, Juan Sanchez Cotan, Francisco Zurbaran, Bartolome Esteban Murillo
7. Malířství 17. století ve Flandrech a Nizozemí: Peter Paul Rubens, Anthony van Dyck, Frans Hals, Rembrandt, Jan van Goyen, Jacob Ruisdael, malíři zátiší, Jan Vermeer
8. Obrazy jako nástroje reprezentace české aristokracie a měšťanstva v 16. století
9. Výtvarné umění mezi konfesemi: katolíci, utrakvisté, luteráni a Jednota bratrská
10. Pražský hrad v 16. století, letohrádek královny Anny a letohrádek Hvězda (stavebníci, architekti a výzdoba)
11. Umění na dvoře Rudolfa II. (malířství, sochařství osobnosti a témata)
12. Umění na dvoře Rudolfa II. (umělecké řemeslo, sbírky a jejich koncepce)
13. Architektura 17. a 18. století v Čechách – stavebníci, významné realizace
14. Sochařství 17. a 18. století v Čechách – sochaři, významná díla
15. Malířství 17. a 18. století v Čechách – malíři, významná díla

Umění 19. a 20. století

1. Neoklasicismus: Jacques-Louis David, Antonio Canova, neopalladianismus, Karl Friedrich Schinkel, F. Goya
2. Romantismus: C. D. Friedrich, T. Gericault, E. Delacroix, J.M.W. Turner
3. Naturalismus a realismus: Barbizonská škola, Gustave Courbet a Édouard Manet
4. Impresionismus (C. Monet, P. A. Renoir, E. Degas) a neoimpresionismus (P. Cezanne, V. van Gogh, P. Gauguin, G. Seurat)
5. [Spor o každodennost:] Světové výstavy (G. Eiffel) a secese (centra a jejich hlavní postavy)
6. Výtvarné směry v Evropě před první světovou válkou (fauvismus, expresionismus, futurismus, kubismus, počátky abstrakce)
7. Obnova a rozvoj měst v 19. stol.: architektura a urbanismus (Paříž, Vídeň, Barcelona, Chicago)
8. Vybrané postavy sochařství: August Rodin, Constantin Brancusi, Alberto Giacometti, Louise Bourgeois
9. Hlavní postavy architektury 1. pol. 20. stol. v Evropě (J. Kotěra, A. Loos, A. Perret, Le Corbusier, L. Mies van der Rohe, A. Aalto)
10. Umění a průmysl: ruská avantgarda (konstruktivismus) a Bauhaus
11. Marcel Duchamp, dada a surrealismus (H. Arp, J. Miró, M. Ernst, S. Dalí, R. Magritte, Skupina surrealistů v ČSR)
12. Nacistické umění a socialistický realismus
13. Americký abstraktní expresionismus a minimalismus
14. Akční umění (Fluxus, Ch. Burden, J. Beuys) a land art (R. Smithson, M. Heizer, R. Long)
15. Pop art a Andy Warhol, Nová citlivost

Část SZZ: Historiografie a metodologie

Historiografie dějin umění

1. Psaní o umění a jeho pojem v antice a ve středověku – rétorika; receptáře ad. (Quintiliánus, Cicero, Vitruvius, Pausaniás, Plinius; Suger, Cennini)
2. Giorgio Vasari - koncepce jeho Životů; jeho následovníci v Zápí
3. Dogmatické traktáty o architektuře 16. - 18. století – jejich autoři a jejich vliv (Serlio, Vignola, Palladio, Guarini, Briseux, Blondel)
4. Johann Joachim Winckelmann – klíčové pojmy a teze jeho díla
5. Carl Friedrich von Rumohr – jeho hlavní dílo a koncepce dějin umění
6. Berlínská škola dějin umění – osobnosti a přínos rozvoji oboru
7. Jacob Burckhardt a Gottfried Semper – jejich dílo a přínos oboru dějin umění

8. Umělecká kritika – významné osobnosti 20. století a jejich vliv na dějiny moderního umění
9. Vídeňská škola dějin umění – klíčové osobnosti, jejich specializace a odkaz
10. Dějiny umění v Čechách a na Moravě – počátky, rozvoj a významné osobnosti 18. až 20. století

Metodologie 20. století

1. Psychologické směry v dějinách umění
2. Strukturalismus, poststrukturalismus, dekonstrukce
3. Ikonologie
4. Ernst Hans Gombrich
5. Sociologické přístupy v dějinách umění
6. Sémiotika a dějiny umění
7. Alternativní kontextuální rámce: marxismus, feminismus, postkolonialismus
8. Nové formální přístupy a věda o obrazech
9. Vizuální kultura a kulturní přístupy
10. Kritické pojmy dějin umění, pojmy postmoderní kultury